

Temat: Charakterystyka przedsiębiorcy – część 1

Aby skutecznie i ekonomicznie prowadzić biznes (działalność gospodarczą) trzeba go zrozumieć. Zrozumienie nie przychodzi natychmiast. Wymaga wysiłku i praktyki. Stałego doskonalenia własnej wiedzy, umiejętności i doświadczeń. Wsparcie działalności w tym zakresie można uzyskać od Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości.

Aby przeżyć i rozwijać się musimy zarabiać pieniądze. W ekonomii traktujemy je jako środki finansowe. W celu zdobycia środków finansowych można podjąć dwa zasadnicze rodzaje działań:

- ▲ praca najemna, ale wtedy macie szefa, który wami dyryguje;
- ▲ prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Jeśli prowadzicie biznes decydujecie sami za siebie, a także tworzycie miejsca pracy dla innych. Można wyróżnić kilka rodzajów działalności gospodarczej: produkcja, usługi oraz handel. Trzeba się na coś zdecydować.

W każdym z tych rodzajów działalności potrzebna jest **przedsiębiorczość**. W działalności gospodarczej potrzebne są też **innowacje**. Na ich powstanie składają się dwie ważne aktywności człowieka:

- **twórczość** często nazywana **kreatywnością**, dzięki której można znaleźć **POMYSŁ** na lepsze rozwiązanie problemu. Wymaga ona wyobraźni,
- **przedsiębiorczość**, która jest pewną pozytywną postawą człowieka do działania i prowadzi do korzystnych skutków ekonomicznych. Dzięki tym działaniom materializują się wypracowane pomysły, gdyż są wprowadzane do rzeczywistości gospodarczej, społecznej czy politycznej. Pomysły nie wprowadzone mają swoje miejsce tylko na półkach wynalazców.

Każda działalność i naturalnie działalność gospodarcza powoduje określone skutki ekonomiczne. Można je rozpatrywać w dwóch przeciwstawnych kategoriach, jako:

- ▲ **sukces** – jest on wtedy, gdy dochody są większe niż nakłady;
- ▲ **porażka** – jest ona wtedy, gdy dochody nie pokrywają wszystkich nakładów. Osoba przedsiębiorcza potrafi zamienić porażkę w sukces.

W każdej działalności gospodarczej wskazana jest specjalizacja - mała firma powinna mieć jedną lub co najwyżej kilka wyraźnych specjalizacji, którymi właściciel jest zainteresowany.

Przez specjalizację należy rozumieć: wyróżniającą wiedzę, umiejętność, doświadczenie oraz know-how, na których mała firma buduje swoją faktyczną odrębność, a które tworzą również określony wizerunek - jej pozytywny obraz w świecie odbiorców. Specjalizacja firmy powinna być zatem przedmiotem szczególnej troski w zarządzaniu, jako wyraźny obszar wskazany przez właściciela, przedsiębiorcę. To wymaga:

- wyraźnego i jasnego określenia rodzaju specjalności (specjalizacji),
- stałego i regularnego utrzymania odpowiedniego poziomu jakości w tej specjalności,
- świadomego i przemyślanego rozwoju oraz doskonalenia wyróżniającej specjalności,
- systematycznego wzbogacania i zwiększania znaczenia w tej specjalności.

Świadomy i przemyślany rozwój i doskonalenie danej specjalizacji w każdej działalności gospodarczej jest działaniem ciągłym. Kto się nie rozwija, ten stoi w miejscu, a najczęściej cofa się. Zatem utrzymanie specjalizacji na obecnym poziomie może się okazać niewystarczające. Rozwój wymaga stałego zabiegania w podstawowych kierunkach:

- śledzenia zmiany technologii u konkurencji,
- wprowadzania innowacji,
- ochrony patentowej własnej innowacji oraz ochrony własnego know-how.

W działalności gospodarczej potrzebne są:

- wiedza,
- wyobraźnia,
- postawa przedsiębiorcza (chęć działania, możliwość działania),
- zasoby,
- ustawienie firmy.

WIEDZA. Potrzebną w działalności gospodarczej wiedzę można wyróżnić w trzech zasadniczych obszarach (które bardziej szczegółowo zostaną omówione w drugim wykładzie), takich jak:

- zarządzanie, ekonomia, prawo. Istotą tak rozumianej wiedzy jest dobre zorganizowanie i konsekwentne zarządzanie,
- technologia (technika). Istotą jej jest dobra znajomość tego co i jak się robi,
- wiedza ogólna. Istotą jej jest szerokie widzenie problemów z ich uwarunkowaniami, aby wytwór, który powstaje w działalności gospodarczej znalazł właściwego nabywcę a w konsekwencji zastosowanie.

W każdym z tych obszarów należy rozpatrywać wykorzystywanie wiedzy na czterech poziomach:

Poziom 1. Wiedza teoretyczna (wyuczona wiedza warsztatowa, nazywana często merytoryczną). Jest to wiedza potrzebna do realizowania określonego zakresu wykonywanej pracy. Poziom ten sprowadza się do poszukiwania odpowiedzi na podstawowe pytanie „**CO?**” - *Co jest potrzebne, lub co się robi w danej dziedzinie? Jak można teoretycznie rozwiązywać problemy realne w firmie?* Wiedzę teoretyczną nabywa się poprzez książki, artykuły, a także przez wykształcenie podstawowe, średnie i akademickie, w tym kursy specjalistyczne, podyplomowe itp.

Poziom 2. Umiejętności zastosowania wiedzy teoretycznej w praktyce. Są to zaawansowane kwalifikacje oparte na doświadczeniu oraz specyficznych zdolnościach, które mają decydujący wpływ na skuteczność, efektywność i ekonomiczność uzyskiwanych rezultatów. Należy do nich umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy "książkowej" – teoretycznej w praktyce działalności gospodarczej. Pojawia się tu konieczność znalezienia odpowiedzi na podstawowe pytanie: „**JAK?**” - *Jak posiadaną wiedzę zastosować i jak to się robi w praktyce? Znane jest też określenie know-how?* Można ją zdobyć przez doświadczenie, a także przez zakup licencji itp.

Poziom 3. Systemowe zrozumienie uwarunkowań działania firmy. Chodzi tu o umiejętność zastosowania wiedzy w kontekście systemowym - o rozpatrywanie spraw globalnych w celu wykorzystania ich do wymagań lokalnych (miejsca zastosowania). Jest to dogłębna wiedza o związkach przyczynowo-skutkowych, trendach i zjawiskach zachodzących w otoczeniu, które leżą u podstaw danej dziedziny. Pozwala ona specjalistom wzniesć się ponad partykularne interesy konkretnych uwarunkowań. Dzięki temu może powstać nowa wartość wykonywanej pracy. Poszukujemy odpowiedzi na podstawowe pytanie – „**JAKIE BĘDĄ SKUTKI?**” *Dlaczego posiadaną wiedzę stosuje się właśnie w ten sposób, lub dlaczego tak właśnie wykorzystuje się ją w praktyce?*

Poziom 4. Kreatywne wykorzystanie wiedzy. Jest to troska o to, jak umożliwić efektywne zastosowanie wiedzy istniejącej w firmie w nowych, dynamicznych warunkach. Sprowadza się do poszukiwania odpowiedzi na podstawowe pytanie: *CZY I JAK posiadaną wiedzę można zastosować w inny sposób?* Aby dobrze i korzystnie wykorzystać ten poziom wiedzy należy rozpatrzyć pomysł przez trzy pierwsze poziomy. Często błędem jest startowanie do zmian od czwartego poziomu, gdyż prowadzi to do tak zwanej „radosnej twórczości”, która zamiast wprowadzić oczekiwane rezultaty wymaga wielu poprawek.

WYOBRAŹNIA. Albert Einstein zauważa „Wyobraźnia jest ważniejsza niż wiedza. Wiedza jest zawsze ograniczona, wyobraźnia ogarnia cały wszechświat”.

POSTAWA PRZEDSIĘBIORCZA. Każda praca a także każda działalność gospodarcza zależy od spełnienia trzech podstawowych aspektów:

- po pierwsze to WIEDZIEĆ – jest to podstawowy warunek wykonania czegokolwiek. Obejmuje zarówno wiedzę, umiejętności jak i doświadczenia oraz, a może przede wszystkim mądrość,
- po drugie to MÓC - czyli zespół warunków umożliwiających działanie, a w szczególności zespół warunków organizacyjnych i zarządczych dla wykonawstwa,
- po trzecie to CHCIEĆ - czyli zespół uwarunkowań, w których istnieje stan gotowości do podjęcia działania z uwzględnieniem ryzyka.

Postawa przedsiębiorcza wymaga wielu specyficznych cech osoby przedsiębiorczej, do najważniejszych należą:

- **inicjatywa** – bez zdecydowanej inicjatywy nie ma żadnych osiągnięć. Szczególnie jest ona ważna w sytuacjach, trudnych, kryzysowych, aby porażki zamieniać na sukcesy;
- **ryzyko.** Każda działalność gospodarcza jest związana z ryzykiem. Podejmowanie ryzyka jest nieodłącznie związane z sukcesem, chociaż może prowadzić także do porażek. Ryzyko powinno być wyważone. Niebezpieczny jest „hurra optymizm”;
- **wytrwałość.** Działalność gospodarcza wymaga wytrwałości w działaniu. Jest ona szczególnie ważna w sytuacjach trudnych, konfliktowych, kryzysowych itp. Wytrwałość działania pozwala doprowadzić działania z sukcesem do szczęśliwego końca,

- **odpowiedzialność.** Każda działalność gospodarcza wymaga odpowiedzialności za funkcjonowanie firmy zarówno na zewnątrz wobec odbiorców (nabywców wytworów firmy), urzędów itp., jak i wewnątrz w stosunku do siebie oraz pracowników, którzy zaangażowali się w naszą działalność gospodarczą,
- **niezależność.** Prowadzenie działalności gospodarczej jest zawsze związane z pewną niezależnością,
- **osiągnięcia.** Każda osoba przedsiębiorcza oraz każda działalność gospodarcza działa dla osiągnięć, które zapewnią właściwą satysfakcję.

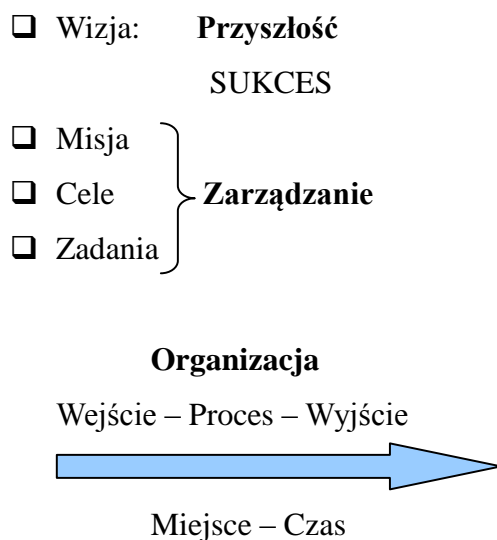
ZASOBY. W działalności gospodarczej potrzebne są różne zasoby. Oprócz środków finansowych z posiadanych oszczędności, pożyczek itp. potrzebne są również inne zasoby, które pochodzą z takich źródeł, jak:

- **zwykła konieczność.** Często podejmujemy działalność gospodarczą ze zwykłej konieczności sytuacyjnej,
- **impuls.** Przymuszeni koniecznością rozpoczynamy działalność gospodarczą. Najtrudniej jest zrobić pierwszy krok. Dobry i skuteczny impuls jest potrzebny,
- **czas.** Każda działalność gospodarcza wymaga dla siebie czasu. Ponadto powinna być zrealizowana w określonym czasie. Przedsiębiorca ma czas Nielimitowany,
- **ludzie.** Prowadząc działalność gospodarczą możemy tworzyć miejsca pracy dla innych. Musimy również dbać o nich. Trudno jest wszystko robić samemu, trzeba skorzystać z pomocy i udziału innych,
- **koordynacja.** Każda praca (działalność gospodarcza) wymaga skoordynowania własnej pracy przedsiębiorcy, a także skoordynowania pracy zatrudnionych pracowników,
- **wiedza** (omówiona powyżej),
- **pieniądze.** Pieniądze są bardzo ważne, ale ważniejsza jest właściwa postawa przedsiębiorcza. Najpierw trzeba wiedzieć co się chce robić, a dopiero potem szukać źródeł finansowania,
- **los.** Każdej dobrej działalności gospodarczej „pomaga” los. Dobry, sprzyjający los to wielki sukces firmy.

USTAWIENIE FIRMY – DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ obejmuje Wizję, Misję, Cele, Zadania, aby do nich wprowadzić i dostosować właściwą Organizację (patrz rys.

1.). Pojęcia te zobrazuję na przykładzie chodzenia do szkoły oraz na podstawie działania kolarza w drugim wykładzie.

Rys. 1. Ustawienie firmy – działalności gospodarczej

Na rys. 1. przedstawiono podstawowe działania dla prawidłowego ustawienia firmy, aby była w działaniu: skuteczna, sprawna, ekonomiczna.

Wizja. Określa przewidywaną przyszłość (np. Uczeń wyobraża sobie, że w przyszłości będzie duża liczba osób z wykształceniem, posiadających certyfikaty ukończonych szkół, szkoleń. Jako kolarz wyobraża sobie, gdzie ma dojechać).

Sukces. Każdy z nas ma inne wyobrażenie sukcesu, ale trzeba wiedzieć co będziemy uważali za sukces – gdzie i kiedy osiągnę to co zamierzałem (np. dla ucznia sukcesem jest otrzymanie matury, a może tylko zaliczenie matematyki z wynikiem dostatecznym). Wypracowanie założeń do sukcesu, a następnie zapisanie oczekiwanych do wypracowania rezultatów, staje się nie tylko dokumentem do którego się powraca ale także jakby lustrem, w którym można się „przeoglądać” aby obserwować co już udało nam się wypracować. Nazwany i zapisany oczekiwany sukces pozwala na bieżąco potwierdzać czy idziemy w dobrym kierunku, względnie zdecydować o skorygowaniu założeń.

Misja. Określa co chcemy osiągnąć w przyszłości i dlaczego postanowiliśmy podjąć działalność gospodarczą (np. otrzymałem maturę. Jako kolarz właściwie przygotowałem i przestudiowałem mapy drogowe).

Cel. Szczegółowo określa stan, który mamy osiągnąć w danym miejscu i w danym czasie. (np. ukończyłem z pozytywnym wynikiem klasę. Jako kolarz przejechałem pierwszy odcinek zaplanowanej trasy).

Zadania. To wymagania do osiągnięcia których są zobowiązani pracownicy, aby zrealizować cele działalności gospodarczej.

Organizacją nazywamy zharmonizowane i uporządkowane w przestrzeni i czasie działania dla osiągnięcia wyznaczonych celów. Istotą organizacji jest jednoznaczne i jednoczesne zgranie działania dla określonego miejsca w określonym czasie.

Działalność gospodarcza wymaga uporządkowanego w przestrzeni (miejscu) i czasie funkcjonowania działalności, czyli dobrego zorganizowania. Trzeba wiele spraw przewidywać i konsekwentnie wprowadzać w życie, aby uzyskać organizację potrzebną do sprawnego, skutecznego i ekonomicznego prowadzenia działalności gospodarczej. Jak uporządkować miejsca i czas, aby osiągnąć potrzebny wynik? Przykładowo jak uporządkować działania jako uczeń, aby w ciągu kolejnych dni osiągnąć dużą skuteczność i efektywność w uczeniu się dla ukończenia szkoły?

IDEE – POMYSŁY. Prowadzenie działalności gospodarczej wymaga pomysłu na dobre skuteczne działania, które doprowadzą do ostatecznego pozytywnego rezultatu – sukcesu firmy. Należą do nich:

- **wizja.** Bardzo ważne jest posiadanie wizji, która ukaże przyszłość w takiej postaci, że warto podejmować działalność gospodarczą,
- **iskra.** Często pomysły na biznes przychodzą jako „Iskra Boża”, powodując u przedsiębiorcy chęć podjęcia działania,
- **zainteresowania.** Pomysł na biznes wynika ze specyficznego zainteresowania, którym fascynuje się przedsiębiorca,
- **koncepcja.** W wyniku doświadczenia przedsiębiorcy następuje wypracowanie koncepcji na działalność gospodarczą,

- **zaangażowanie.** Przedsiębiorca angażując się w jakieś zagadnienie, postanawia zrealizować je poprzez utworzenie i prowadzenie działalności gospodarczej.

Uzupełnieniem wykładu są dwie książki:

Antoszkiewicz J.D., Innowacje w firmie. Praktyczne metody wprowadzania zmian, POLTEXT, Warszawa 2008

Antoszkiewicz J.D., Techniki Menedżerskie. Skuteczne zarządzanie firmą, POLTEXT, Warszawa 2010